

ВІСНИК ПРОКУРАТУРИ

№ 2 (152) лютий 2014

Загальнодержавне фахове
юридичне офіційне видання
Генеральної прокуратури України

ЗАСНОВНИКИ

Генеральна прокуратура України

Національний університет
«Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»

Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

**Журнал включено до переліку
наукових фахових видань**
(постанова президії ВАК України
від 10.02.2010 р. № 1-05/1)

Надано статус офіційного видання
наказом Генерального прокурора України
від 19.04.2012 р. № 38

Заснований
10 червня 1999 року

**Свідоцтво про державну
реєстрацію**
серія KB № 10791

Головний редактор
БОЙЧЕНКО
Юрій Васильович

Адреса
МСП, 01601, Київ-11,
вул. Різницька, 13/15
тел.: (044) 596-73-55

Видавць
ТОВ «Видавництво «ІСТИНА»
04108, м. Київ,
проспект Правди, 31-А,
офіс 511,
тел.: (044) 468-31-31,
(044) 464-14-42
e-mail: istina_bk@ukr.net
www.istina-books.com.ua

© Генеральна прокуратура
України, 2014

МАХНІЦЬКИЙ Олег Ігоревич – виконувач обов'язків
Генерального прокурора України;

БОЙЧЕНКО Юрій Васильович – головний редактор –
начальник відділу взаємодії із засобами масової інформації
прес-служби Генеральної прокуратури України, заслужений
журналіст України;

ГРИЦЕНКО Іван Сергійович – декан юридичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
доктор юридичних наук;

КІВАЛОВ Сергій Васильович – народний депутат України,
президент Національного університету «Одеська юридична
академія», доктор юридичних наук, професор, академік НАПрНУ,
заслужений юрист України;

НОР Василь Тимофійович – завідувач кафедри кримінального
процесу і криміналістики Львівського національного університету
імені Івана Франка, доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрНУ, заслужений юрист України;

РУДЕНКО Микола Васильович – завідувач кафедри правосуддя
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,
доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;

СЕРЕДА Григорій Порфирович – заступник Генерального
прокурора України, доктор юридичних наук, професор;

ТАЦІЙ Василь Якович – ректор Національного університету
«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»,
доктор юридичних наук, професор, президент НАПрНУ,
академік НАНУ, заслужений діяч науки і техніки України;

ТИТАРЧУК Григорій Миколайович – начальник Головного
управління організаційного та правового забезпечення
Генеральної прокуратури України;

ШЕМШУЧЕНКО Юрій Сергійович – директор Інституту держави
і права імені Володимира Корецького НАНУ, доктор юридичних
наук, професор, академік НАНУ, НАПрНУ, УАПН та іноземний член
РАН, заслужений діяч науки і техніки України.

АКТУАЛЬНО

Олег МАХНІЦЬКИЙ
Звернення до працівників прокуратури, правоохоронних органів, суду, органів державної влади і місцевого самоврядування, військовослужбовців Збройних Сил та інших військових формувань України від 2 березня 2014 року 4

СФЕРА КОНТРОЛЮ

Василь КРАВЧЕНКО
Запобіжні заходи – гарантія внутрішньої безпеки в органах прокуратури 6

ПРАВО ТА НАГЛЯД

Анатолій МАТВІЄЦЬ
Сучасний стан прокурорського нагляду за додержанням і застосуванням законів у галузі охорони довкілля 17

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Микола ТУРКОТ
Процесуальне керівництво досудовим розслідуванням у кримінальних провадженнях про злочини, пов'язані з ухиленням від військової служби 26

Микола РУДЕНКО
Процесуальне керівництво досудовим розслідуванням як нова функція прокуратури України 33

Ганна ЩЕРБАКОВА
Особливості допиту неповнолітнього підозрюваного ... 43

ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Євген БЕЗКРОВНИЙ
Принципи розгляду і вирішення звернень органами прокуратури України 51

ЗОНА ОСОБЛИВОЇ УВАГИ

Віта ОДУДЕНКО
Захист прокурором прав дітей, які підлягають усиновленню 59

Михайло ЧЕРКЕЗ
Профілактика правопорушень серед молоді – важлива складова розбудови правової держави 66

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС

Андрій АПАРОВ
До питання про формування концепції галузі адміністративно-процесуального права 73

ПИТАННЯ ТЕОРІЇ

Володимир МОЛОДИК
Правова природа результатів процесуальної діяльності прокурора у досудовому кримінальному провадженні 80

Наталія ГЛИНСЬКА
Стандарт процедурної справедливості кримінального провадження 87

ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Оксана БЛАЖІВСЬКА
Загальні положення зобов'язального права за Литовськими статутами 94

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Олена КИЇВЕЦЬ,
Василь КІСЕЛИЧНИК
Позадовісні відносини в Європейському Союзі: особливості визначення регулюючого права 105

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Олександр ДУДОРОВ,
Дмитро КАМЕНСЬКИЙ
Про екстериторіальну дію кримінального закону США на прикладі справи про податковий злочин 114

ІСТОРІЯ – СВИДОК

Бойовий офіцер – це була мрія, а слідчий – покликання 124
Випробування на міцність 126

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО 128

Про екстериторіальну дію кримінального закону США на прикладі справи про податковий злочин

№ 2 (152) лютий 2014

ВІСНИК ПРОКУРАТУРИ

Олександр ДУДОРОВ,
головний науковий співробітник
Науково-дослідного інституту
Національної академії
прокуратури України,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України

Дмитро КАМЕНСЬКИЙ,
завідувач кафедри галузевих
юридичних дисциплін
Бердянського інституту державного
та муніципального управління,
кандидат юридичних наук

Система оподаткування України, перебуваючи наразі на стадії становлення, потребує подальшого вдосконалення для досягнення її відповідності ринковим реаліям сьогодення.

Не можна нехтувати і тим, що сучасний розвиток глобального економічного середовища сприяє зближенню різних правових систем. З огляду на складність, об'ємність і нерідко колізійність норм вітчизняного податкового законодавства, а також труднощі застосуван-

ня положень Податкового кодексу України і зумовлені цим проблеми кримінально-правової оцінки податкових порушень існує нагальна потреба у системному дослідженні зарубіжного досвіду кримінально-правової протидії податковим злочинам.

Спрямованість зовнішньополітичного курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію, необхідність приведення національного законодавства до рівня світових стандартів, демократизація суспільних і політичних відносин на внутрішньому та міжнародному рівнях – усе це обумовлює своєчасність проведення порівняльних досліджень у різних галузях права.

У кримінально-правовому контексті зіставлення законів різних держав потрібне для загального уявлення про суть відповідного законодавства, системного визначення його особливостей і можливої запозичення позитивного досвіду нормотворення для з'ясування «точок дотику» національного і зарубіжного у сфері протидії злочинності¹.

Історично системи оподаткування держав загального права розглядалися як елементи їх суверенного права, що виключало втручання з боку інших держав. Сьогодні у зв'язку зі стрімкою зміною зовнішньо- та внутрішньо-

політичних умов Сполучені Штати Америки стали більш активно взаємодіяти з іншими країнами з метою забезпечення належного порядку податкового адміністрування. Приклад цьому знаходимо, зокрема, у преамбулі Конвенції між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки від 4 березня 1994 р. «Про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи та капітал» (набрала чинності 5 червня 2000 р.), де зазначено, що уряди обох держав висловлюють бажання розвивати та зміцнювати економічне, наукове, технічне і культурне співробітництво, що забезпечуватиметься, зокрема, положеннями зазначеної Конвенції. Таким чином, розвиток зовнішньоекономічних відносин між нашими країнами, необхідність контролю за переміщенням товарів, послуг, капіталів і робочої сили висувають, зокрема, і нові підвищені вимоги щодо правового співробітництва в частині удосконалення заходів охорони системи оподаткування. Аналіз масиву міжнародного фіскального законодавства демонструє, що схожі за назвою і змістом конвенції були укладені США із багатьма іншими державами.

Водночас американські експерти наголошують на тому,

що у своєму прагненні забезпечити виконання національного податкового законодавства Сполучені Штати сьогодні зайшли настільки далеко, що погодження дій власних правоохоронних та фіскальних органів із діями компетентних органів відповідної іноземної держави перетворилось на звичайну формальність, яка до того ж не завжди виконується. Як результат – американські платники податків є свідками зростаючої небезпеки одночасного кримінального переслідування і за податковий злочин, вчинений за кордоном, і за відповідний фінансовий злочин за федеральним законодавством США.

До ХХ століття європейські та американські угоди про взаємну допомогу в кримінальних справах не передбачали можливості екстрадиції у справах про податкові злочини. Податки, що стягувалися іншими державами, розглядалися як «чужорідні» фіскальні зобов'язання, притаманні іншим економічним системам.

До речі, відповідно до пункту 1 ст. 18 Конвенції Ради Європи від 8 листопада 1990 р. «Про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом» у співробітництві з питань боротьби з відмиванням може бути відмовлено, якщо правопорушення, у зв'язку з яким зроблено

запит, є податковим². Останнім часом на рівні ЄС докладається чимало зусиль, спрямованих на усунення чинності положення, яке міститься у зазначеній міжнародно-правовій нормі та яке відображає усталену в Європі позицію щодо незастосування органами влади однієї країни податкового законодавства іншої (у податкових питаннях кожен є господарем у своїй державі). Зокрема, відповідно до ст. 6 Другого протоколу, розробленого на основі Договору про Європейський Союз, до Конвенції про захист фінансових інтересів ЄС держава – член Конвенції не може відмовити в наданні взаємної допомоги стосовно шахрайства, активної та пасивної корупції та відмивання грошей лише на підставі того, що вони стосуються або вважаються податковими або митними злочинами³.

Протягом минулого століття фіскальна політика США та інших держав істотно еволюціонувала, що мало своїм наслідком, зокрема, укладання міжнародних угод, що передбачають екстрадицію осіб, які вчинили податкові злочини, обмін інформацією під час розслідування податкових злочинів і навіть обмежену підтримку під час справляння національних податків однією з держав на території іншої.

У принципі одна держава може сприяти іншій в части-

ні податкових розслідувань шляхом забезпечення доступу до національних судів з одним застереженням: відповідно до відомого американському загальному праву «правила про доходи» (англ. – Revenue Law) ця держава закриває іншим юрисдикціям доступ до національної системи судочинства, якщо іноземні держави у такий спосіб прагнуть забезпечити примусове виконання положень власного (національного) податкового законодавства. «Правило про доходи» бере свій початок у XVIII столітті, коли в кількох своїх рішеннях англійські суди постановили, що порушення іноземних законів про доходи не виключає відповідальності за порушення договірних зобов'язань в Англії. Суди зробили висновок про те, що під час реалізації власної правозастосовної політики жодна держава не повинна керуватись законодавством про доходи іншої держави⁴.

У подальшому американські суди розвинули «правило про доходи» таким чином, щоб заборонити іншим державам втілювати власну податкову політику на території США. Відомий представник федеральної судової влади, суддя Лірнед Хенд під час розгляду однієї справи у 1929 р. запропонував досить вдалу аналогію: податкове право нагадує кримінальне право в тому контексті, що

положення останнього примусово реалізуються винятково в державі його запровадження. Однак жодна держава не буде виконувати кримінальні приписи іншої, керуючись принципом суверенітету⁵. Іншого результату можна досягти лише на підставі зміни існуючих чи укладання нових міжнародно-правових угод.

Істотні зміни у галузі правозастосування, що розглядається, почали відбуватись за ініціативою американських прокурорів на початку 90-х років XX століття. У цей період федеральні правоохоронні органи починають масштабне та агресивне переслідування осіб, які незаконно перевозили лікер і тютюнові вироби до Канади. Позиції судів щодо кваліфікації зазначених дій розділились. Так, федеральний апеляційний суд першого округу постановив, що ухилення від сплати митних платежів у іншій державі не може вважатись підставою для кримінального переслідування за фінансове шахрайство в США. Апеляційні суди другого та четвертого округів прийняли протилежні рішення. З метою уникнення розбіжностей щодо застосування правових норм апеляційними судами Верховний Суд США (далі – ВС США) вирішив переглянути справу «Сполучені Штати проти Паскуантіно» (2005 р.), яка роз-

глядалась у четвертому апеляційному окрузі⁶.

Підсудні в цій справі займались незаконним перевезенням лікеру зі США до Канади. Спочатку Канада порушила кримінальну справу щодо ухилення від сплати податків, однак згодом зняла висунуті обвинувачення без будь-якого звернення до США щодо екстрадиції винних осіб, обміну інформацією чи сплати податків. Сполучені Штати на той час ініціювали порушення кримінальної справи за фактом фінансового шахрайства, враховуючи діяльність підсудних, безпосередньо пов'язану з контрабандою спиртних напоїв до Канади.

Одним із головних питань, відображених у прецедентному рішенні у справі Паскуантіно, стало непряме примушування до застосування іноземного податкового законодавства – у цьому разі канадського. Суддя ВС США Л. Томас зробив висновок, що таке непряме втручання в правоохоронну діяльність іншої держави безпосередньо порушує згадане вище «правило про доходи». Адже в цьому випадку йшлося про кримінальну справу, а не про цивільні справи, в яких суди, нагадаємо, відзначили, що «правило про доходи» забороняє Сполученим Штатам втручатись у податковий суверенітет інших країн.

Позиції 9 суддів ВС США розділились майже навпіл: більшість (5 суддів) вирішили, що «правило про доходи» дозволяє непрямим чином втручатись у кримінальне судочинство іноземних юрисдикцій, якщо вчинений в них злочин зачіпає інтереси США чи є підставою для порушення кримінальної справи в США. Меншість висловила позицію, згідно з якою: 1) «правило про доходи» не передбачає можливості втручання в податкову сферу іноземної держави; 2) фіскальні взаємовідносини між державами встановлюються винятково на підставі угод та меморандумів, укладених Конгресом і Президентом від імені США; 3) зміст інкримінованої у розглядуваній справі кримінально-правової норми про фінансове шахрайство є настільки розмитим, що виникає безліч сумнівів щодо її застосування до підсудних, а всі сумніви щодо винуватості мають тлумачитись на їх користь.

Таким чином, у справі Паскуантіно було створено унікальний за своїм змістом кримінально-правовий прецедент, відповідно до якого США фактично можуть опосередковано втручатись чи в односторонньому порядку сприяти правоохоронній діяльності іншої суверенної держави, якщо таке «сприяння» стане підставою

для наступного кримінального переслідування особи в США. Відтепер, після набрання аналізованим рішенням юридичної сили прокуратура США має право здійснювати кримінальне переслідування тих осіб, які використовують банківські платіжні системи і засоби поштового зв'язку США з метою уникнути податкового зобов'язання за кордоном. Учасник міжнародної фінансової операції може бути визнаний винним, якщо така операція: 1) визнана схемою ухилення від сплати податків в іншій державі; 2) учасник свідомо прагне реалізувати таку схему; 3) надання недостовірної інформації чи приховування інформації є частиною реалізації цієї протиправної схеми. Очевидно, що наведені елементи міжнародної транзакції є не вельми конкретними. Більш того, сьогодні більшість міжнародних ділових операцій здійснюється саме за допомогою банківських платіжних систем і засобів поштового зв'язку.

Слід звернути увагу на деякі «підводні камені» кримінального переслідування в США за податковий злочин, вчинений в іншій державі.

Так, розпочавши кримінальне переслідування щодо участі у схемі ухилення від сплати іноземних податків, державний обвинувач США повинен здійс-

нити належну правову оцінку тих положень іноземного податкового законодавства, які, на його думку, були порушені. При цьому встановлення фактів порушення іноземного регулятивного законодавства відбувається з урахуванням усього лише так званого процесуального стандарту «переконливої сили», а не більш суворого стандарту американського кримінального судочинства «поза розумними сумнівами» (англ. – *beyond the reasonable doubt*)⁷. Таке істотне зниження вимоги про оцінку доказів у кримінальній справі з міжнародним елементом, застерігають американські фахівці, призведе до того, що суди будуть більш охоче ґрунтувати свої вироки на тлумаченні норм зарубіжного законодавства, запропонованому сторонами. Окреслена проблема ускладнюється ще більше унаслідок того, що американські суди мають обмежені ресурси в частині незалежного юридичного аналізу положень іноземного законодавства. Як наслідок – у суду може з'явитись безпідставне упередження проти підсудного, що врешті-решт може призвести до засудження невинуватого.

Використання свідчень іноземних фіскальних агентів в американському кримінальному процесі загрожує однобічною та упередженою ін-

терпретацією зарубіжного податкового законодавства. Яскравий приклад цього знаходимо в агресивних позиціях Служби внутрішніх доходів США (федерального податкового відомства країни) з різних аспектів оподаткування, які пізніше не підтримуються судами. Навіть якщо інтереси іншої держави і не виграють у результаті успішного розслідування банківського шахрайства в США, фіскальні служби цієї держави будуть цілком природно наполягати на встановленні максимальної суми несплачених податків та обстоюватимуть аналогічну позицію як в американських, так і у вітчизняних судах.

Залучення Сполученими Штатами іноземних податкових службовців для встановлення фактичних обставин може стати особливо проблематичним у процесі тлумачення податкового законодавства таких країн, як, наприклад, Україна чи Росія, де фіскальні приписи є занадто нечіткими та складними в застосуванні, податкові органи явно не довіряють складним, багатоелементним схемам податкового планування, а зміст офіційно прийнятого податкового законодавства доволі сильно відрізняється від того, що застосовується на практиці. Таким чином, на додаток до існування загрози вибіркового кри-

мінального переслідування за податкові злочини в Росії та Україні відтепер потенційним американським інвесторам загрожує ще й можливе притягнення до кримінальної відповідальності за фінансове шахрайство в США.

Заради справедливості слід зазначити, що існує і низка інших чинників, спроможних негативно вплинути на аналіз американським судом положень зарубіжного податкового законодавства. Йдеться, зокрема, про те, що федеральні суди зазвичай тлумачать зарубіжне законодавство крізь призму загальних підходів щодо тлумачення національного американського законодавства. Існує небезпека того, що американські суди почнуть буквально інтерпретувати положення іноземного законодавства (за принципом «як воно є»), ігноруючи при цьому експертні висновки, що пропонують обмежувальне тлумачення суперечливого нормативного акта⁸.

Крім наведеного, потенційна проблема полягає і в тому, що від американського суду вимагається лише вирішити «питання про право», тобто вивчити винятково зміст норм іноземного права. Однак, враховуючи факти кримінальної справи, існує велика ймовірність того, що суд буде здійснювати казуальне тлумачення

іноземного закону, тобто робитиме це крізь призму фактичних обставин конкретного податкового злочину. Таким чином, американський бізнесмен чи компанія у разі ведення бізнесу за кордоном вимушені не лише чітко розуміти зміст зарубіжного податкового законодавства, а й повинні передбачити, яким саме чином американський суддя буде інтерпретувати це законодавство у разі кримінального переслідування. Справа, м'яко кажучи, не з легких.

Американські криміналісти додатково вказують на потенційні труднощі, пов'язані зі встановленням злочинної мети – вчинення податкового злочину за кордоном. Без встановлення такої мети наступне переслідування фінансового шахрайства неможливе. Ситуація ускладнюється у разі використання складних схем податкової оптимізації та застосування спірних тлумачень податкового законодавства, що активно використовується в міжнародній діловій практиці. У справі Паскуантіно встановити мету у вигляді ухилення від сплати канадських податків було нескладно, оскільки слідством було встановлено, що підсудні розробили та широко застосовували злочинну схему перевезення великих обсягів спиртних напоїв у спеціально переоблад-

наних вантажних автомобілях. Однак у тих випадках, коли міжнародні компанії укладають складні угоди з урахуванням особливостей іноземного, американського та, у деяких випадках, міжнародного законодавства, однозначно встановити мету приховування ділової операції від оподаткування набагато складніше. У тих самих Сполучених Штатах факт податкового шахрайства буде встановлений судом лише в тому випадку, якщо докази у справі прямо вказують на наявність у підсудного злочинної мети. Простий приклад: якщо дані податкової звітності не відповідають бухгалтерській інформації платника податків, це з великою ймовірністю вказує на умисне приховування об'єктів оподаткування. Цілком очевидно, що встановити умисел на ухилення від сплати податків у масштабних інтернаціональних операціях буде набагато складніше.

Норми про кримінальну відповідальність за фінансове шахрайство як на обов'язковий елемент вказують на введення в оману чи, навпаки, на приховування важливих обставин. Податкове законодавство, за загальним правилом, вимагає, щоб платник податків задекларував належну суму податкових зобов'язань. За такої вимоги хоча б один із учасників «антиподаткової» ділової опе-

рації введе контролюючі органи в оману чи приховає певні дані, реалізуючи свій злочинний умисел на ухилення від сплати податкових платежів. У такому разі всі учасники операції автоматично стають учасниками злочинної схеми, спрямованої на ухилення від сплати податків. Відтепер уникнути кримінальної відповідальності особа зможе лише в тому разі, якщо доведе відсутність у своїй поведінці злочинного умислу на вчинення податкового злочину, а також надасть гарантії повного і точного розкриття фінансового компоненту ділової операції уповноваженим контролюючим органам.

Цікаво, що результати рішення ВС США у справі Паскуантіно стосуються можливих кримінально-правових наслідків не лише міжнародних ділових угод за участю хоча б двох компаній із двох країн, а і внутрішніх ділових угод, укладених та реалізованих винятково на території США. Ще у 70–80-х роках минулого століття деякі федеральні прокурори, зокрема Рудольф Джуліані, ініціювали низку кримінальних переслідувань осіб, які використовували банківські платіжні системи чи засоби поштового зв'язку для вчинення податкових злочинів, на підставі не податкових заборон, а норм про фінансове та пошто-

ве шахрайство. Така стратегія мала змішаний успіх у судах, і Генеральна прокуратура США оцінила її негативно, зазначивши, що за таких обставин положення про фінансове та поштове шахрайство фактично підміняють податкові заборони, спеціально ухвалені Конгресом США для охорони всіх важливих компонентів системи оподаткування від незаконного втручання.

Справа Паскуантіно кардинально змінює цей усталений підхід. ВС США запропонував поширювальне тлумачення законодавчого наміру Конгресу: норми про поштове та фінансове шахрайство можуть охоплювати всі види обману, у тому числі обман з метою ухилення від податкових зобов'язань. Причина такого всеосяжного підходу, на думку суду, полягає в необхідності забезпечення однакового для всіх і законного функціонування банківської та поштової систем. Більш того, таке тлумачення кримінального закону «відкриває двері» для федерального переслідування випадків ухилення від сплати податків на рівні штату чи місцевому рівні – порушень, що є традиційно закритими від федерального втручання. Адже ухилення від сплати будь-яких видів обов'язкових платежів і на будь-якому рівні знову ж поєднується з використанням

банківських платіжних систем чи засобів зв'язку, а це – традиційні сфери федерального правового регулювання.

Виправданість і правомірність розглянутого вище розширення Верховним Судом дії статутів про фінансове та поштове шахрайство ставиться багатьма американськими юристами під великий сумнів. Часткове нівелювання чинних міжнародних податкових угод, втручання у діяльність компетентних органів інших держав та окремих штатів, посилена криміналізація порушень податкового законодавства – перелік суперечливих наслідків розглянутого рішення можна продовжувати. Незважаючи на всю критику, сьогодні ця висловлена ВС США позиція є обов'язковим орієнтиром для федеральних правозастосов-

них органів у межах відповідної категорії кримінальних справ.

Насамкінець хотілось би зазначити, що за результатами розгляду справи «Сполучені Штати проти Паскуантіно» створено цікавий (деякою мірою – небезпечний) прецедент. Відтепер американська прокуратура наділена повноваженнями щодо кримінального переслідування осіб, які вчинили чи підозрюються у вчиненні податкового злочину в іншій державі, якщо такий злочин додатково посягає на порядок використання фінансових платіжних систем і засобів поштового зв'язку США. У черговий раз ми є свідками агресивної кримінально-правової політики США, здатної використовувати навіть іноземні юрисдикції для реалізації власних завдань.

¹ Музика А. Порівняльні кримінально-правові дослідження в Україні (сучасний етап) // Юридичний вісник України. – 2008. – № 17.

² Можливий і інший варіант перекладу вжитого у підпункті «д» п.1 ст. 18 Конвенції РЄ англосовієтського поняття «fiscal», який дозволяє вести мову про вчинення фінансового злочину як підставу відмови у задоволенні відповідного клопотання (МЗС України. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, 1990 рік // Юридичний вісник України. – 1998. – 21–27 травня.).

³ Качка Т. Боротьба з відмиванням грошей: Комплексний порівняльно-правовий аналіз відповідності законодавства України acquis Європейського Союзу в сфері боротьби та запобігання легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом. – К.: Реферат, 2004. – С. 253, 198; Питер Лилли. Грязные сделки. Тайная правда о мировой практике отмывания денег, международной преступности и терроризме. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2005. – С. 28.

⁴ U.S. Efforts to Extradite Persons for Tax Offenses, 25 Loy. L.A. Int'l & Comp. L. Rev., 653, 654-55 (2003).

⁵ Moore v. Mitchell, 30 F.2d 600, 603-04 (CA-2, 1929).

⁶ Pasquantino v. United States, 544 U.S. 125. S. Ct. 1766 (2005).

⁷ West P., Sieverding K. News Analysis: Pasquantino Case Raises International Tax Planning Concerns // Tax Notes International. – May 30, 2005. – P. 735.

⁸ Neubauer D.W. America's Courts and the Criminal Justice System. – California Brooks/Cole Publishing Company, 1988. – P. 46.